

РЕШЕНИЕ

№ 86

гр. Бургас, 16.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на двадесет и първи септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: Десислава Д. Щерева
Янко Н. Новаков

при участието на секретаря Станка Ст. А.
като разгледа докладваното от Янко Н. Новаков Въззивно търговско дело № 20232001000145 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс.

С Решение № 101 от 05.04.2023 г. по търговско дело № 20212100900575/2021 г. на Окръжен съд – Бургас е постановено следното:

- уважен е иск с правно основание чл. 92 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), предявен от „Димекс 2007“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ямбол, ул. „Г. С. Раковски“ № 23, ап.7, със съдебен адрес гр. Варна, ул. „Драгоман“ № 29 - адв. И. Р. против ответницата **Ш. М. Ш.** с ЕГН ***** – земеделски производител с код по Булстат: *****, с адрес: гр. Айтос, ул. *****№** за заплащане на сумата от 16650 лева, представляваща неустойка за неизпълнение по договор от 10.07.2021г. за продажба на 500000 кг пшеница, изразяващо се в недоставяне на 308760 кг от тази стока;

- отхвърлен е иск с правно основание чл. 79, ал. 1 вр. чл. 82 от ЗЗД, предявен от „Димекс 2007“ ЕООД против ответницата **Ш. М. Ш.** за заплащане на сумата от 51562,92 лева, представляваща обезщетение за вреди от неизпълнението на гореописания договор, непокрити от неустойката, тъй като след неосъществената доставка на 308760 кг пшеница се наложило ищецът да закупи такава стока на по-висока цена (съгласно Фактура № 312 от 29.10.2021 г., издадена от ЕТ „К*****“ – с. Каменец, община Стралджа и

Фактура № 165 от 17.11.2021 г., издадена от земеделски производител Н. Ж. С. с адрес в гр. Ямбол), за да извърши от своя страна доставка по договор от 13.07.2021 г., сключен с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД;

- присъдени са разноски в полза на ответницата в размер на 643,89 лева.

Ищецът е поискал изменение на съдебния акт частта за разноските по реда на чл. 248, ал. 1 от ГПК, но молбата му е била отхвърлена с Определение № 529 от 01.06.2023г., което не е обжалвано.

Ищецът „Димекс 2007“ ЕООД е подал **въззивна жалба** против решението в отхвърлителната му част. Изложил е доводи за неправилност на мотивите на съда за липса на причинно-следствена връзка между описаните в исковата молба вреди и неизпълнението на договора от страна на ответника.

Не били обсъдени всички събрани гласни и писмени доказателства. Не било вярно, че по договора с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД ищецът е трябвало да извърши доставка на пшеница през периода от 13.07.2021 год. до 31.08.2021 год. Съдът не бил съобразил анексите към договора, с които срокът за доставка бил неколнократно продължаван, и то именно заради поведението на ответницата.

Ищецът нямало откъде да осигури друго количество зърно.

От неоспореното заключение по изслушаната съдебноикономическа експертиза ставало ясно, че ищецът закупил стока съгл. фактурите от октомври и ноември 2021 г. именно във връзка ангажиментите по договора с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД.

Извод за коментираната причинно-следствена връзка можел да бъде направен и от обстоятелството, че договорът с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД бил сключен само три дни след процесната сделка.

Ответницата Ш. М. Ш. е оспорила жалбата с писмен отговор. Изложила е съображения сходни с тези в обжалвания акт. Подчертала е, че ищецът не е представил анекси към договора от 13.07.2021 г. с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД.

През периода 20.07.2021 г. – 22.10.2021 г. ищецът бил закупувал 9522,38 тона пшеница на различни цени и следователно е можел да осъществи престацията си към „АДМ България Трейдинг“ ЕООД. Затова не било вярно, че нямало откъде другаде да намери зърно.

Ответницата Ш. М. Ш. е подала **въззивна жалба** против решението в частта, с която е осъдена да заплати на ищеца неустойка по договора в размер на 16650 лева.

Според нея в тази част решението било незаконосъобразно.

Изслушаната съдебно-графологическа експертиза дала заключение, че договорът за доставка бил неавтентичен, тъй като не бил подписан от ответницата, респ. от неин представител.

Некоректни били изводите, че сделката била потвърдена по реда на чл.301 от ТЗ. На датата по посочения договор - 10.07.2021 г. ответницата издала фактура за същото количество пшеница и за същата цена. Ищецът трябвало да заплати всичко веднага, но не сторил това, а се явил в склада за доставка само на част от стоката. От извършената частична доставка обаче не можело да се съди, че представеният с исковата молба договор, съдържащ неустоечна клауза, бил потвърден. Тази клауза не била известна на ответницата. Нямаło доказателства за противното.

От разпита на свидетелката Р. К. (счетоводителка при ответницата) се изяснявало, че между страните имало уговорка за авансово заплащане на цялото фактурирано количество зърно. Окръжният съд обаче оценил тези показания като недопустими съгл. чл.164, ал.1, т.3 от ГПК и неправилно не допуснал други гласни доказателства за установяване съдържанието на договора.

Затова жалбоподателката настоява за допускане на свидетел за посочените обстоятелства пред въззивния съд по реда на чл. 266, ал. 3 от ГПК.

Ищецът е оспорил жалбата с нарочен отговор.

Изложил е доводи в подкрепа на тезата, че писменият договор за доставка бил потвърден по реда на чл. 301 от ТЗ.

От събраните гласни и писмени доказателства се установявало по категоричен начин валидното възникване на договорното правоотношение между страните и частично изпълнение от страна на ответника.

Нямаło уговорка за заплащане на аванс.

Договорът бил изготвен и подписан от представител на ответника.

Касало се за търговска сделка, извършена в писмена форма.

Срокът за заплащане цената бил подчинен на правилата на чл. 303а, ал. 3 от ТЗ. Ищецът бил заплатил частта от стоката, която му била доставена. Фактурата бе издадена от ответницата за цялото количество единствено и само за нейна сигурност.

Бургаският апелативен съд се е произнесъл по допустимостта на жалбите с определение от 10.07.2023 г., постановено по реда на чл. 262 от ГПК. Със същия акт е било отхвърлено искането на ответницата за събиране на гласни доказателства по реда на чл. 266, ал. 3 от ГПК.

За да се произнесе по същество, настоящият съдебен състав съобразява следното:

Атакуваното решение е валидно и допустимо.

То е постановено при изяснена фактическа обстановка.

И двете страни признават, че са били обвързани от договор, по силата на който ответницата **Ш. М. Ш.** трябвало да достави на ищеца „Димекс 2007“ ЕООД 500 тона пшеница за цена от 333 лева на тон съгл. Фактура № 144 от 10.07.2021 г. (л. 11 от делото на ОС – Бургас).

Страните спорят дали източник на облигационното правоотношение е представеният с исковата молба договор (л. 10).

Няма разногласие по въпроса, че ищецът се явил в склада на ответницата в с. Дрянковец, община Айтос на 12 юли 2021 г. На този и на следващия ден натоварил на шест курса общо 191240 кг пшеница на стойност 63109,20 лева.

Не заплатил цялата цена по фактурата от 10.07.2021 г., възлизаща на 165000 лева, а извършил частични плащания по банков път На 13.07.2021 г. наредил 50000 лева, а на 14.07.2021 г. – 15000 лева.

На 20.07.2021 г. наредил още 50000 лева, но още същия ден ответницата го уведомила, че прекратява (разваля) договора за останалото количество пшеница от 308760 кг, понеже не била получила пълната цена.

Тя издала кредитно известие към фактурата (л. 11) и върнала надвнесената цена с два банкови превода от 21 и 22 юли 2021 г.

Всички платежни нареждания са представени като доказателства (л. 12 - 17).

Ищецът сочи, че ответницата необосновано отказала да изпълни договорните си задължения, поради което претендира:

- неустойка в размер на 16650 лева;

- обезщетение за вреди в размер на 51562,92 лева, тъй като след неосъществената доставка се наложило да закупи такава стока на по-висока цена (съгласно Фактура № 312 от 29.10.2021 г., издадена от ЕТ „К*****“ – с. Каменец, община Стралджа и Фактура № 165 от 17.11.2021 г., издадена от земеделски производител Н. Ж. С. с адрес в гр. Ямбол), за да извърши от своя страна доставка по договор от 13.07.2021 г., сключен с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД.

Настоящият съдебен състав намира претенциите за неоснователни.

Представеният писмен договор (л. 10), в чийто раздел V се съдържа неустоечна клауза, е успешно оспорен като неавтентичен. От заключението

по изслушаната съдебнографологическа експертиза, става ясно, този документ не е подписан от ответницата или неин представител. Не може да се говори за конклюдентно потвърждаване на договора в частта за неустойката. Страните са съобразявали само издадената фактура за доставката.

При липсата на друго предписание договорните престации по заплащането на цената и извършването на доставката е трябвало да се извършат едновременно при ответницата съгл. чл. 200 и 69 от ЗЗД, и чл. 327, ал. 1 от ТЗ. След издаването на фактурата на 10 юли купувачът е следвало да плати цялата цена и да се яви в склада на продавачката за получаването на стоката веднага или най-малкото в разумен срок – чл. 319 от ТЗ.

Несъмнено липсва плащане на цялата цена, а законът поначало не допуска изпълнение на части – чл. 66 от ЗЗД. Не може да се говори, че ответницата е изразила съгласие за обратното, тъй като плащанията са били извършвани по банков път. Предвид законния срок за обработването им, най-вероятно последното от тях на стойност 50000 лева, което е свръх стойността на реално доставеното, е постъпило по сметка на продавачката след частичното анулиране на фактурата с издаване на кредитно известие. Тази сума е била незабавно възстановена.

След като ищецът не е установил, че е изпълнил своевременно задължението си да се яви за предаване на цялата стока по мястото на изпълнение на доставката и да плати пълната цена, ответницата е имала право да развали договора по облекчения ред по чл. 201 от ЗЗД, без да спазва изискванията чл. 87 от същия закон.

Показанията на свидетеля П. Д., че ответницата била отлагала доставянето на стоката, понеже била заета с жътвата на рапица, не са обективни, тъй като изхождат от лице, представлявало ищеца в процесното правоотношение.

Ако купувачът е бил готов да плати всичко веднага, той би трябвало своевременно да възрази, че продавачката препятства получаването на стоката. Няма данни това да е сторено.

Съдът отбелязва, че ответницата неправилно интерпретира, че заплащането на цената е трябвало да стане авансово, защото тя самата го обвързва с доставката на пшеница, която е била налична в склада ѝ. В тази връзка са и показанията на свидетеля С. Х..

Независимо от горното, дори до са допусне, че е налице виновно неизпълнение на договора от страна на ответницата, то не стои в релевантна каузална връзка с описаните в исковата молба вреди.

Ищецът твърди, че се задължил да достави договореното с

ответницата количество пшеница на „АДМ България Трейдинг“ ЕООД съгласно договор от 13.07.2021 г. (л. 5-8). За да го изпълни, той закупил стока от същия вид на по-висока цена съгласно Фактура № 312 от 29.10.2021 г., издадена от ЕТ „К*****“ – с. Каменец, община Стралджа и Фактура № 165 от 17.11.2021 г., издадена от земеделски производител Н. Ж. С. с адрес в гр. Ямбол (л. 20).

Договорът с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД обаче е със срок за изпълнение до 31.08.2021 г. – съгл. чл. 9. Няма данни за изменение на тази клауза.

Видно от допълнителното заключение по изслушаната съдебносчетоводна експертиза, през периода от 20.07.2021 г. до 31.08.2021 г. ищецът е закупувал значителни количества от същата зърнена култура от различни доставчици на по-ниски цени. При това положение няма как да се обоснове връзка между покупките по двете фактури от октомври и ноември 2021 г. и изпълнението на договора с „АДМ България Трейдинг“ ЕООД.

Изложеното обосновава извод за отхвърляне на предявените претенции за заплащане на неустойка по чл. 92 от ЗЗД и обезщетение за вреди по чл. 79, ал. 1 вр. чл. 82 от ЗЗД.

Обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, с която е уважена първата претенция, и потвърдено в останалата част.

По разностите:

На основание чл. 78, ал. 3 от ГПК ответницата има право на разноски за двете инстанции в пълен размер съгласно неоспорените списъци по чл. 80 от ГПК.

Пред първата инстанция разностите възлизат на 3100 лева, а са били присъдени 643,89 лева. Това налага допълнително присъждане на разликата 2456,11 лева.

На същата страна следва да бъдат присъдени разноски пред настоящата инстанция в размер на 2333 лева.

Мотивиран от горното, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 101 от 05.04.2023 г. по търговско дело № 20212100900575/2021 г. на Окръжен съд – Бургас В ЧАСТТА, с която Ш. М. Ш. с ЕГН ***** – земеделски производител с код по Булстат: *****, с адрес: гр. Айтос, ул.*****№** е осъдена да заплати на „Димекс 2007“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление:

гр. Ямбол, ул. „Г. С. Раковски“ № 23, ап.7, със съдебен адрес гр. Варна, ул. „Драгоман“ № 29 - адв. И. Р. сумата от 16650 лева, представляваща неустойка за неизпълнение по договор от 10.07.2021г. за продажба на 500000 кг пшеница, изразяващо се в недоставяне на 308760 кг от тази стока. Вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ иска на „Димекс 2007“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ямбол, ул. „Г. С. Раковски“ № 23, ап.7, със съдебен адрес гр. Варна, ул. „Драгоман“ № 29 - адв. И. Р. против **Ш. М. Ш.** с ЕГН ***** – земеделски производител с код по Булстат: *****, с адрес: гр. Айтос, ул. *****№** за заплащане на сумата от 16650 лева, представляваща неустойка за неизпълнение по договор от 10.07.2021г. за продажба на 500000 кг пшеница, изразяващо се в недоставяне на 308760 кг от тази стока.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 101 от 05.04.2023 г. по търговско дело № 20212100900575/2021 г. на Окръжен съд – Бургас В ОСТАНАЛАТА ЧАСТ.

ОСЪЖДА „Димекс 2007“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ямбол, ул. „Г. С. Раковски“ № 23, ап.7, със съдебен адрес гр. Варна, ул. „Драгоман“ № 29 - адв. И. Р. да заплати на **Ш. М. Ш.** с ЕГН ***** – земеделски производител с код по Булстат: *****, с адрес: гр. Айтос, ул. *****№** допълнителни разноси за първоинстанционното разглеждане на делото в размер на 2456,11 лева (две хиляди четиристотин петдесет и шест лева и единадесет стотинки), както и разноси пред въззивната инстанция в размер на 2333 (две хиляди триста тридесет и три) лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____